Bijeenkomst radicale vernieuwing langdurige ggz

Geplaatst op 11 februari 2020

Er moet iets fundamenteel veranderen in de langdurige geestelijke gezondheidszorg en dat kan ook. Daar is een groep mensen van uiteenlopende achtergrond het tijdens een bijzondere bijeenkomst op 16 januari grondig over eens. De gesprekken zijn mede geïnspireerd door wat er in de verpleeghuiszorg mogelijk blijkt in de landelijke beweging Radicale vernieuwing verpleeghuiszorg. Ze gaan over zorgen, dromen en over hoe gezamenlijk tot een aanpak te komen die mogelijk maakt dat alle mensen die bij de ggz betrokken zijn een waardig leven kunnen leiden. Want, zo stelt men, dat is nu nog te vaak niet mogelijk. Een eerste indruk van deze bijeenkomst – een uitgebreide impressie volgt. *Update: bekijk hier nu ook de uitgebreide impressie.*

Aanleiding van de middag was de nieuwe Wet langdurige zorg (Wlz) die vanaf 2021 van kracht wordt. Ongeveer 10.000 mensen die langer dan 3 jaar intensieve geestelijke gezondheidszorg krijgen, zullen op dat moment voor de organisatie van hun zorg een overgang maken van de Wet maatschappelijke ondersteuning en/of Zorgverzekeringswet naar de Wlz. Dat betekent voor hen zekerheid dat samenhangende zorg voor de lange termijn is geregeld. Tegelijkertijd vraagt dat van de langdurige ggz (lggz) om een verkenning naar het op gang brengen van een bredere vernieuwingsbeweging met specifieke aandacht voor de mensen die met langdurende, intensieve ggz te maken hebben. Want in hoeverre maken we het met elkaar echt mogelijk dat alle mensen die bij de lggz betrokken zijn, dus zowel cliënten, naasten als professionals, een waardig leven kunnen leiden?

‘Met meer bundeling van krachten kunnen we het verschil maken’

Jaap van Weeghel, directeur wetenschap van Phrenos, stelde dat hij zich soms afvroeg of cliënten er wel iets op vooruit gegaan zijn sinds hij in de jaren 70 in de ggz begon. Op het gebied van bejegening en kwaliteit van leven is er nog steeds een wereld te winnen, zo stelt hij. Het gaat in de lggz om een groep mensen met een enorme achterstand. “Laten we nu echt werk maken van wat deze groep kan en wil. Er is heel veel enthousiasme en idealisme in het veld. Met meer bundeling van krachten kunnen we verschil maken. Daarom ben ik vandaag hier.” Een van de aanwezigen in de zaal voegde hieraan toe: “Ik denk dat we als ggz met elkaar een appèl moeten doen om de waarde voorop te stellen dat wij er zijn om mensen met een psychische beperking te helpen bij inclusie. Want daar gaat het nu helaas nog fundamenteel mis.” Jim van Os ondersteunt dit met de oproep: “Laten we vanuit ‘waarden’ verder met elkaar kijken. Als wij iets doen in de ggz, vanuit welke basale overtuigingen willen we dan opereren en waar denken we waarde toe te kunnen voegen? En kunnen we dan vervolgens vanuit die waarden verschillende manieren vinden die kunnen werken?”

Ook in ggz vernieuwingsbeweging nodig

Joep Bartholomeus, vanuit LOC Waardevolle zorg en mede-initiatiefnemer van de landelijke beweging ‘Radicale vernieuwing verpleeghuiszorg, van regels naar relaties’: “Willen wij, als we kijken naar de langdurige ggz, dat mensen sec minder stemmen in hun hoofd hebben als uitkomst van goede zorg, of gaat het er vooral om dat mensen een zinvol en waardevol leven leiden – met vanuit die basis ook de nodige aandacht voor psychische problemen? Sinds jaar en dag geven mensen die zorg krijgen, hun naasten en mensen die in de zorg werken aan: uiteindelijk willen mensen zelf hun leven bepalen en daar invulling aan kunnen geven – ook als zij met ziekte te maken hebben. En dat er dan niet alleen naar wat ziek is in een mens gekeken wordt, maar naar dat wat gezond is in mensen. En op hoe je kunt stimuleren dat die gezondheid groeit. Nu wordt er in alle zorgsectoren nog voornamelijk gekeken naar uitkomsten van *medisch* handelen en het meten daarvan. Richtlijnen en protocollen zijn daarop toegesneden en lijken een soort heilige graal geworden waar we met elkaar voor gaan. Terwijl mensen met allerlei achtergronden dagelijks andere verhalen vertellen en aangeven: hier gaat het in de kern niet om. Dus we dachten, ook in de ggz is die vernieuwingsbeweging hartstikke hard nodig. En we hebben al gemerkt dat er heel veel mensen zijn die daar met elkaar aan willen werken. Hoe? Daarvoor zitten we hier aan tafel.”

Mogelijkheden

De middag brengt een aantal essentiële ontwikkelingen en uitgangspunten in kaart die als basis kunnen dienen voor verdere verkenning van de mogelijkheden voor een vernieuwing in de lggz. Het brede perspectief van waardevolle ggz voor alle betrokkenen (cliënten, naasten en professionals) verbindt en enthousiasmeert de aanwezigen. En het smaakt naar meer. Zo wordt er met veel bijval gesteld: ‘Er wordt nog te weinig multideskundig gereflecteerd zoals vandaag, dit is fantastisch.’

Vervolg

De eerst volgende stap is het in kaart brengen van gedeelde waarden. LOC Waardevolle zorg, Phrenos, Trimbos, Valente en GGZ-Nederland geven aan de uitkomsten van deze middag uit te willen werken en met een voorstel te komen voor een vervolg. Daarnaast worden als vervolgstappen het vormen van een lerend

netwerk genoemd, bijeenkomsten in en tussen organisaties: (‘Een kijkje in elkaars keuken’), goede voorbeelden delen, enz. Vanuit de inspectie en VWS komt de vraag of waarde gedreven zorg ook als toetsingskader kan dienen voor landelijke partijen. Dat is echter een vraag die nu nog niet beantwoord kan worden, maar tijdens volgende inspiratiebijeenkomsten zal deze zeker weer ter sprake komen!

Aansluiten?

Ben je ook nieuwsgierig of enthousiast geworden, heb je vragen of wil je aansluiten? Neem dan contact op met Ruben Zelissen van LOC (r.zelissen@loc.nl) of Dorothé van Slooten van Kenniscentrum Phrenos (DSlooten@kcphrenos.nl).

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: Beweging verbreden en verdiepen

Trefwoorden: radicale vernieuwing langdurige ggz